

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 723/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Ficek, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 4 C 260/2013 z 24. februára 2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 282/2015 z 28. augusta 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 44/2016 zo 17. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“),

vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 260/2013 z 24. februára 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 282/2015 z 28. augusta 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 44/2016 zo 17. marca 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ si návrhom doručeným okresnému súdu uplatnil nárok na zaplatenie nájomného za dobu trvania nájomného vzťahu voči odporcovi ako nájomcovi.

Okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol napadnutým rozsudkom z 24. februára 2015 tak, že návrh zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 28. augusta 2015 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením zo 17. marca 2016 tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľ poukazuje na právne závery okresného súdu v napadnutom rozsudku – podľa ktorých nájomný vzťah medzi sťažovateľom a odporcom skončil 1. septembra 2011, pričom odporca nepreukázal zaplatenie nájomného a nárok na zaplatenie nájomného je zachovaný, hoci podnájomník predmet nájmu neužíval. Sťažovateľ spochybňuje aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého okresný súd nepriznal sťažovateľovi uplatnený nárok pre rozpor s dobrými mravmi, keďže odporca predmet nájmu užíval jeden mesiac. Rovnako tak sťažovateľ spochybňuje právny záver okresného súdu,

podľa ktorého mal dostatok času (tri mesiace), aby si našiel nového nájomcu. V tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie nájomnej zmluvy, podľa ktorej nového nájomcu mal hľadať odporca. Sťažovateľ ďalej uvádza:

„Súd si teda v samotnom rozhodnutí odporoval, keď na jednej strane uvádza, že nie je potrebné užívanie nehnuteľnosti na nárok na nájomné a na druhej strane tento nárok nepriznal.

Nájomný vzťah nie je synalagmatickým záväzkom, preto konštatovanie o tom, že nájomca má platiť nájomné aj napriek tomu, že predmet nájmu neužíva je správne.“

Sťažovateľ namieta, že ani krajský súd v napadnutom rozsudku nevyjasnil uvedené rozpory s tým, že krajský súd sa „v stručnom odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s rozhodnutím okresného súdu týkajúceho sa správania sťažovateľa a jeho nároku na zaplatenie nájomného v rozpore s § 3 ods. 1 OZ. Ani krajský súd nijako bližšie neodôvodnil aplikáciu § 3 ods. 1 OZ, čo považujeme za hrubé pochybenie, pretože odôvodnenie rozhodnutia musí byť presvedčivé a nie založené na nevyargumentovanom názore.“.

K aplikácii § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka konajúcimi súdmi sťažovateľ ďalej uvádza:

„K účinnej aplikácii ustanovenia § 3 ods. 1 OZ môže dôjsť iba s uplatnením inej normy obsahujúcej určitú sankciu, nakoľko ustanovenie § 3 ods. 1 OZ je imperfektnou normou. Ide o legislatívne vyjadrenie zásady zákazu zneužitia práva. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu však nevyplýva, že by ustanovenie § 3 ods. 1 OZ aplikoval v spojení s inou zákonnou normou. Aplikácia tohto ustanovenia však prichádza do úvahy iba výnimočne, pretože súd v takomto prípade nepriznáva právo, ktoré je inak dané právnym predpisom, a tým podstatným spôsobom zasahuje do princípu právnej istoty...“

Na jednej strane súdy konštatovali, že nedošlo k ukončeniu nájomného vzťahu a na druhej strane odňali právo sťažovateľa na nájomné. Takéto rozhodnutie nemôže byť nielen zákonné, ale ani spravodlivé. Súdy absolútne nesprávne a nezákonne aplikovali § 3 ods. 1 OZ (rozpor s dobrými mravmi) na tento prípad... Rozhodnutia považujeme za arbitrárne. Rozpor s dobrými mravmi (aplikácia § 3 ods. 1) v tomto prípade neprichádza vôbec do úvahy a nemôže byť argumentom pre zamietnutie nároku na dohodnuté nájomné.“

Sťažovateľ tiež namieta, že konajúce súdy nepodrobili testu proporcionality dve konkurujúce zásady súkromného práva, a to zásadu zákazu zneužitia práva a zásadu, že dohody treba dodržiavať (pacta sunt servanda).

Sťažovateľ namieta aj ďalšie skutkové zistenia okresného súdu:

«Súd sa akoby stotožnil s tvrdeniami žalovaného o údajnom nevhodnom správaní sa žalobcu voči nemu. Žiadne nevhodné správanie žalobcu nebolo preukázané. Žalobcu žalovaný obvinil, že ho vyhodil z predmetu prenájmu, to však nebolo preukázané a žalobca na to ani nemal dôvod. Hrubé správanie sa bolo práve zo strany žalovaného a jeho priateľky, ktorí nedodržiavali nájomnú zmluvu. Sťažovateľ neporušil žiadne svoje povinnosti a nezneužil žiadne práva ako prenajímateľ. Prečo by teda mal byť „sankcionovaný“ nepriznaním požadovaného nároku? Súdy opomenuli, že žalovaný mal v 5 izbovom dome prenajatú iba jednu izbu a preto mohol sťažovateľ zvyšnú časť neprenajatej nehnuteľnosti užívať...»

Žalovaný a jeho priateľka sa sťažovateľovi priamo vyhrážali, (tak ako je to uvedené v liste: Ukončenie zmluvy o podnájme zo dňa 1. 10. 2010) nepostupovali však podľa zmluvy a platných právnych predpisov. Prečo ich teda súdy v tomto prípade chránia, keď porušili nielen zmluvu, ale aj Občiansky zákonník?! K porušeniu dobrých mravov došlo na strane žalovaného a nie sťažovateľa.

Súdy nezohľadňovali to, že žalovaný mal možnosť uplatniť ustanovenie § 698 OZ (druhá veta), ktoré ustanovenie chráni nájomcu, a pre ktoré aplikácia § 3 ods. 1 OZ neprichádza absolútne do úvahy. Podľa § 698 (druhá veta): „Právo na primeranú zľavu z nájomného má nájomca aj vtedy, ak sa neposkytovali plnenia spojené s užívaním bytu alebo sa poskytovali vadne, a ak sa v dôsledku toho užívanie bytu zhoršilo.“ Skutočnosti v tomto paragrafe by museli nájomcovia preukázať. Súd použil nesprávne ustanovenie a odňal tak právo sťažovateľovi na nájomné.

Vo vzťahu k odôvodneniam rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu totiž nie je možné hovoriť o dostatočnom a už vôbec nie o presvedčivom odôvodnení rozhodnutia. Okrem toho, že krajský súd žiadnym spôsobom nekonkretizoval, prečo považoval odvolacie námietky sťažovateľa za nedôvodné, vôbec neodôvodnil aplikáciu ustanovenia § 3 ods. 1 OZ.»

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy malo dôjsť napadnutými rozsudkami konajúcich súdov podľa sťažovateľa tým, že *„nemohol predmetnou izbou voľne disponovať a ďalej ju prenajímať alebo inak užívať a brať z nej úžitky, nakoľko mal na ňu uzatvorenú platnú nájomnú zmluvu. Na druhej strane okresný súd aj krajský súd sťažovateľove nároky na zaplatenie nájomného za predmetné obdobie zamietli, aj napriek tomu, že sami skonštatovali platné trvanie nájomného vzťahu. Ide o vnútornú rozpornosť rozhodnutia okresného súdu...“*.

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd sa nezaoberal dovolacou argumentáciou, a vzhľadom na záver, že mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), najvyšší súd sa nezaoberal ani jeho námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa sťažovateľa odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu bolo nepresvedčivé a *„nesplňa ani základné zákonné kritériá na odôvodnenie rozhodnutia. Preto v tejto veci bola podľa nášho právneho názoru splnená podmienka aplikácie § 237 ods. 1 písm. f) OSP.“*

Sťažovateľ tiež namieta, že najvyšší súd mu nedoručil vyjadrenie odporcu k podanému dovolaniu, čím došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy..., právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na prejednanie veci spravodlivo, pred nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozhodnutím Okresného súdu Čadca sp. zn. 4 C/260/2013 zo dňa 24. 02. 2015, rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co/282/2015 zo dňa 28. 08. 2015 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 44/2016 zo dňa 17. 03. 2016 porušené bolo.

2. ... rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 4 C/260/2013 zo dňa 24. 02. 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co/282/2015 zo dňa 28. 08. 2015 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

... uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 44/2016 zo dňa 17. 03. 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- €..., ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- €..., ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- €..., ktoré mu je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Čadca, Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní solidárne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 303,16 €... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

K návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ uvádza:

„Vzhľadom na môj vek sa zdlhavosť súdneho konania výrazne podpísala pod zhoršenie môjho každodenného života. Od začatia konania žijem v právnej neistote... Táto skutočnosť sa negatívne prejavila aj na majetkovej stránke môjho života... nedokázal som sa na súdoch domôcť práva na zaplatenie nájomného, ktoré mi právom patrí. Rovnako som kvôli pretrvávajúcemu nájomnému vzťahu nemohol predmet nájmu ďalej prenajímať, a tým sa moja majetková škoda zväčšovala. Takýto stresujúci stav sa prejavil nielen na mojom zdraví, po psychickej i fyzickej stránke, ale aj na zhoršení mojich medziľudských vzťahov. Veľmi ma trápi nespravodlivosť, ktorú súd svojim rozhodnutím nastolil. Veril som v spravodlivé súdne rozhodnutie a hlavne súdne konanie...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu z 24. februára 2015

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu z 24. februára 2015 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy,

z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu, pretože ho preskúmal krajský súd na základe odvolania sťažovateľa.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. augusta 2015 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 17. marca 2016

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia

a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko

z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

II.2.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. augusta 2015

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sústredil na posúdenie, či sa krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami.

Krajský súd ako odvolací súd v napadnutom rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z 24. februára 2015 o zamietnutí návrhu sťažovateľa, poukázal na odôvodnenie tohto rozsudku, na obsah odvolacej argumentácie sťažovateľa, na vyjadrenie odporcu a následne uviedol tieto právne závery:

„Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a prejednanú vec aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Odvolacie námietky navrhovateľa vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné.

Okresný súd vo svojich záveroch správne vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, najmä z výpovedí odporcu a svedkyne [REDACTED]. Odvolací súd sa stotožnil i s právnymi úvahami a závermi okresného súdu, na základe ktorých dospel k presvedčeniu, že konanie a správanie sa navrhovateľa (požadovať od odporcu za daného skutkového stavu nájomné aj za obdobie január – august 2011) bolo v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ. Zo skutkového stavu (ako bol ustálený prvostupňovým súdom) možno bez dôvodných pochybností vyvodiť záver, že vzťah medzi navrhovateľom a odporcom, založený nájomnou zmluvou zo dňa 01. 09. 2010, bol fakticky ukončený dňom

29. 09. 2010. Zároveň možno bez dôvodných pochybností vyvodiť i záver, že navrhovateľ (predovšetkým podaním žaloby riešenej v tomto konaní) sledoval len svoj ekonomický záujem na inkasovaní nájomného, a to i napriek tomu, že odporca v prenajatých priestoroch už dávno pred podaním žaloby (najmenej 2,5 roka) nebyval. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je potom záver okresného súdu o zamietnutí návrhu navrhovateľa na zaplatenie nájomného za sporné časové obdobie pre rozpor s dobrými mravmi nielen spravodlivý, ale i vecne správny. Nakoľko stavu veci a zákonu zodpovedá i výrok o trovách konania (proti ktorému navrhovateľ námietky nevzniesol), odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.“

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj napadnutý rozsudok okresného súdu z 24. februára 2015, ktorým tento zamietol návrh sťažovateľa. Okresný súd v napadnutom rozsudku poukázal na návrh sťažovateľa, na argumentáciu odporcu v odpore proti platobnému rozkazu, na výpovede svedkov a na vykonané listinné dôkazy. Na tomto základe okresný súd uviedol:

«Vzťah medzi účastníkmi konania je vzťahom občiansko-právnym. Nárok je uplatnený ako zmluvný nárok na zaplatenie nájomného na základe nájomnej zmluvy zo dňa 1. 9. 2010, za ďalšie časové obdobie 1/2011 – 8/2011 (v konaní pod sp. zn. 4 C/212/2010 bolo predmetom časové obdobie 10/2010 – 12/2010).

Nájomná zmluva zo dňa 1. 9. 2010 je platným právnym úkonom o nájme časti bytu podľa § 685 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, § 719 Občianskeho zákonníka...

Odstúpenie od zmluvy podľa § 48 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v zmluve dojednané nebolo, odporcom nebolo tvrdené ani preukázané. Súd teda konštatoval, že nájomná zmluva nebola ukončená odstúpením od nájomnej zmluvy.

Pokiaľ právny zástupca odporcu do zápisnice dňa 9. 2. 2012 v konaní 4 C/212/2010 uplatnil právo na 100 % zľavu z nájmu bytu, pretože navrhovateľ porušoval svoje povinnosti a zároveň znemožnil odporcovi užívať predmet nájmu, súd dospel k záveru, že na strane odporcu nie je daný uvedený nárok. Podľa § 699 Občianskeho zákonníka k uplatneniu práva došlo po uplynutí 6-mesačnej prekluzívnej lehoty. Odporca opustil priestory 29. 9. 2010, reklamáciu uplatnil právny zástupca odporcu do zápisnice dňa 9. 2. 2012. Týmto tvrdením sa preto súd ďalej nezaoberal, považoval ho za právne irelevantné.

Pokiaľ ide o výsluch svedkov – boli v priateľskom vzťahu s odporcom, v nepriateľskom vzťahu s navrhovateľom a mali vzťah k veci, pretože boli v nájomnom vzťahu s navrhovateľom a spoločne za rovnakých okolností opustili prenajaté priestory.

Ich výpoveď súd vyhodnotil ako nevierohodnú, neobjektívnu. Je to zrejmé aj z toho, že ústna výpoveď svedkov odporuje ich písomným prejavom. Z ich svedeckých výpovedí súd nevychádzal. Skutočnosť, že traja nájomníci účelovo vypovedajú zhodne, nemôže byť dôvodom, aby bol na svojich právach ukrátený prenajímateľ len s poukazom na väčší počet rozdielných tvrdení.

Súd však nevychádzal ani z výpovede navrhovateľa a odporcu, pretože ich považoval taktiež za účelové a zavádzajúce.

V porovnaní s výpoveďami svedkov a účastníkov konania vyššiu dôkaznú silu súd pripísal listinným dôkazom, ktoré považoval za objektívne z toho dôvodu, že boli jednoznačné a boli podpísané účastníkmi konania. Vychádzal z nich pri ustálení skutkového stavu. Uvedenými dôkazmi mal preukázaný nasledovný skutkový stav.

Dňa 1. 9. 2010 uzavrel odporca s priateľkou s navrhovateľom platnú nájomnú zmluvu na dobu do 1. 9. 2011. Dohodnuté nájomné bolo 130 EUR za osobu mesačne, kaucia 156 EUR za osobu. Odporca s priateľkou opustil predmet nájmu 29. 9. 2010. Táto skutočnosť bola nesporná. Sporná bola príčina odchodu. Ku dňu 29. 9. 2010 mal odporca zaplatený nájom za 9/2010, nemal zaplatený nájom za 10/2010, ktorý mal platiť vopred. Nemal zaplatenú kauciu, ktorú mal zaplatiť pri uzavretí zmluvy a ktorú mu navrhovateľ

povolil zaplatiť spolu s nájomným za mesiac 10/2010, pretože odporca nemal dostatočné množstvo finančných prostriedkov pri uzavretí nájomnej zmluvy. Bolo preukázané, že navrhovateľ odporcovi a jeho priateľke prenajal časť rodinného domu. Neprenajal celý rodinný dom. Preto podľa názoru súdu mal právo užívať zvyšnú časť rodinného domu a spoločné priestory ako vlastník rodinného domu (§ 123 Občianskeho zákonníka). Povinnosti odporcu a jeho priateľky užívať prenajaté priestory sa vzťahovali len k prenajatej časti a podmienky boli platným spôsobom dohodnuté v nájomnej zmluve.

Listinným dôkazom mal súd preukázané, že odporca s priateľkou predložili navrhovateľovi návrh o ukončení nájomnej zmluvy ku dňu 30. 9. 2010, ktorú navrhovateľovi predložili dňa 28. 9. 2010. Navrhovateľ s návrhom nesúhlasil, čo uviedol aj odporca vo svojej výpovedi. Vyplýva to aj zo zápisnice, ktorou navrhovateľ reagoval na návrh odporcu tak, že produkoval protinávrh s inými podmienkami. Odporca a jeho priateľka protinávrh neprijali. Týmito úkonmi preto nedošlo k ukončeniu nájomnej zmluvy dohodou. Protinávrh predložil navrhovateľ odporcom dňa 29. 9. 2010, čo bolo v konaní nesporné.

V konaní bolo sporné, či po nesúhlase odporcu s protinávrhom bol agresívny navrhovateľ a vyhodil podnájomníkov, alebo opačne, boli agresívni podnájomníci, ako tvrdil navrhovateľ a svojvoľne, bez ukončenia nájomného vzťahu, opustili prenajaté priestory.

Ako už súd uviedol, z výpovedí svedkov ani účastníkov konania, neboli preukázané.

Nespornou skutočnosťou teda je len to, že napriek tomu, že odporca nepodpísal dohodu o ukončení nájomnej zmluvy predloženú navrhovateľom dňa 29. 9. 2010, fakticky opustil 29. 9. 2010 prenajaté priestory spolu s priateľkou a tretím podnájomníkom

Súd vychádzal len z obsahu listinných dôkazov. Dospel k záveru, že tvrdenie odporcu a svedkov o tom, že ich navrhovateľ dňa 29. 9. 2010 vyhodil z prenajatých priestorov, boli len účelové a dodatočne vykonštruované.

Vyplýva to z obsahu listinného dôkazu zo dňa 1. 10. 2010, ktorý vlastnoručne podpísal odporca, jeho priateľka a tretí nájomca [REDAKOVANÉ]. Preukazuje to veta: „V prípade zaplataenia požadovaných čiastok a vrátenia routera alebo zaplataenia finančnej náhrady budeme považovať podnájom za ukončený a naše záväzky za vysporiadané.“ Tento prejav vôle súd vyhodnotil ako odkladaciu podmienku podľa § 36 ods. 1, 2 Občianskeho

zákonníka. Týmto prejavom vôle odporca deklaroval, že po splnení podmienok zo zmluvy zo strany navrhovateľa bude považovať nájomnú zmluvu za ukončenú. Tým mal súd preukázané, že k splneniu podmienky nedošlo, preto nedošlo ani k ukončeniu nájomnej zmluvy na základe uvedeného prejavu vôle. Týmto prejavom vôle podľa názoru súdu odporca vyvrátil svoje vlastné tvrdenia (aj svedkovia svoje vlastné tvrdenia), že nájomná zmluva bola ukončená okamžitou výpoveďou, resp. znemožnením bývania zo strany navrhovateľa dňa 29. 9. 2010. Keby odporca a ostatní nájomníci boli presvedčení o ukončení nájomnej zmluvy ku dňu 29. 9. 2010, neboli by navrhovateľovi doručili ďalší návrh na ukončenie nájomnej zmluvy dohodou zo dňa 1. 10. 2010. Hmotno-právne správanie odporcu je v rozpore s jeho tvrdením počas súdneho konania.

Súd nepovažoval za pravdivé a právne relevantné ani tvrdenie právneho zástupcu odporcu, že navrhovateľ prejavil súhlas s uvedeným návrhom zo dňa 1. 10. 2010, listom zo dňa 15. 10. 2010, kde navrhovateľ uviedol: „Beriem na vedomie vašu žiadosť o predčasné ukončenie zmluvy o podnájme zo dňa 1. 9. 2010“, čo si odporca vyložil ako prejav navrhovateľa, ktorým ukončil dohodou nájomnú zmluvu za podmienok stanovených odporcom v liste zo dňa 1. 10. 2010. S tým však navrhovateľ nesúhlasil s poukazom na ďalšiu časť prejavu vôle, ktorá bola obsiahnutá v jeho liste zo dňa 15. 10. 2010.

Súd ustálil, že list odporcu zo dňa 1. 10. 2010 v spojení s listom navrhovateľa zo dňa 15. 10. 2010 netvorí dohodu o ukončení nájomnej zmluvy zo dňa 1. 9. 2010 za podmienok stanovených v liste zo dňa 1. 10. 2010.

... Uvedenými právnymi úkonmi zo dňa 1. 10. 2010 a 15. 10. 2010 nedošlo k ukončeniu nájomnej zmluvy dohodou.

Súd teda ustálil, že nájomná zmluva zo dňa 1. 9. 2010 bola ukončená uplynutím doby, na ktorú bola uzavretá, teda dňom 1. 9. 2011.

Predmetom sporu je zmluvný nárok. Pre zmluvný nárok nie je podstatný faktický stav. Za situácie, keď súd dospel k záveru, že v spornom časovom období existoval platný právny úkon, z platného právneho úkonu je odporca povinný platiť nájomné a kauciu bez ohľadu na to, či predmet nájmu užíval fakticky alebo nie.

Z platnej nájomnej zmluvy teda navrhovateľovi vzniklo právo na nájomné za dobu nájmu, teda za čas trvania nájomnej zmluvy. Odporca platbu dohodnutého nájomného

za uvedené časové obdobie nepreukázal. Odporcovi teda vznikla právna povinnosť zaplatiť nájomné za sporné časové obdobie.

Súd však zamietol návrh navrhovateľa na zaplatenie nájomného za sporné časové obdobie 1/2011 – 8/2011, na ktoré mu vznikol nárok, pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Súd dospel k záveru, že navrhovateľ v tomto konaní uplatňuje právo na nájomné v rozpore s dobrými mravmi. Rozpor s dobrými mravmi súd videl v nasledovnom. Je pravdou, že súd vyhodnotil nájomnú zmluvu ako platný právny úkon, z ktorého vzniklo navrhovateľovi právo na zaplatenie nájomného bez ohľadu na to, či odporca počas platnosti nájomnej zmluvy byt užíval aj fakticky. V konaní však mal súd preukázané, že celková doba platnosti nájomnej zmluvy bola 1 rok od 1. 9. 2010 do 1. 9. 2011 (rovnako aj právo na nájomné). Z tejto doby, za ktorú by mal platiť nájomné, však fakticky býval v byte len od 1. 9. 2010 do 29. 9. 2010, teda približne 1 mesiac. Za faktické bývanie v rozsahu 1 mesiaca zaplatil navrhovateľovi na základe rozsudku Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 4 C/212/2010 nájomné za 4 mesiace (9-12/2010). Súdu sa zdalo neprimerané, aby za 1 mesiac bývania zaplatil aj ďalšie nájomné za mesiace 1/2011 – 8/2011 (8 mesiacov) na základe rozsudku vo veci sp. zn. 4 C/260/2013. Súd dospel k záveru, že časové obdobie 3 mesiacov (10 – 12/2010) bolo dostatočné na to, aby si navrhovateľ zabezpečil nového nájomníka, zvlášť keď nehnuteľnosť je v [REDACTED], kde je o podnájom veľký záujem, čo vyplýva z inzercie, teda ide o všeobecne známou skutočnosť, ktorú súd nemusí dokazovať. Dospel aj k záveru, že navrhovateľ sa po tejto dobe mohol dôvodne domnievať, že odporca sa do bytu nevráti a teda, že byt je fakticky voľný. Aj keď nedošlo k ukončeniu nájomného vzťahu dohodou, doručeným návrhom na ukončenie nájmu dohodou prejavil odporca vo vzťahu k navrhovateľovi vôľu ukončiť nájomný vzťah. Tomuto prejavu vôle zodpovedalo aj hmotnoprávne správanie odporcu, ktorý fakticky opustil predmet prenájmu a viac sa nevrátil. Z nijakého dôkazu nevyplýva, že by navrhovateľ mal dôvod sa domnievať, že sa vráti. Motívom konania navrhovateľa je snaha potrestať ekonomicky odporcu za to, že sa nerozišli v dobrom.

Takýto výkon práva je v rozpore s dobrými mravmi. Preto súd návrh zamietol.»

Sťažovateľ namieta právny záver krajského súdu v napadnutom rozsudku v spojení s právnym záverom okresného súdu o nepriznaní nároku na zaplatenie nájomného pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka napriek záveru konajúcich súdov, že nájomný vzťah s odporcom zanikol uplynutím doby nájmu 1. septembra 2011. Aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka považuje sťažovateľ za svojvoľnú a napadnuté rozsudky konajúcich súdov nie sú podľa sťažovateľa riadne odôvodnené.

Ústavný súd neskúmal námietku sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutých rozsudkov konajúcich súdov, pretože ju preskúmal najvyšší súd v konaní o dovolaní, v ktorom sťažovateľ namietal, že v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozsudkov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa aplikácie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ústavný súd nepovažuje túto námietku za opodstatnenú. Okresný súd v napadnutom rozsudku z 24. februára 2015 aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka primerane vysvetlil. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že okresný súd si v napadnutom rozsudku odporuje – keď na jednej strane dospel k záveru o existencii nájomného vzťahu a nároku na nájomné bez ohľadu na reálne užívanie predmetu nájmu nájomcom a na druhej strane nepriznal v návrhu uplatnený nárok pre rozpor s dobrými mravmi, ústavný súd ju neakceptoval. Uvedené právne závery popri sebe obstoja, keďže na jednej strane konštatujú určitý právny stav, s ktorým sú spojené určité právne dôsledky, a na druhej strane konštatujú takú okolnosť (rozpor s dobrými mravmi), pre ktorú nemožno priznať inak preukázaný nárok. V konečnom dôsledku ide o takú aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorej sa sťažovateľ v sťažnosti dovoľáva, keď uvádza, že k „*aplikácii ustanovenia § 3 ods. 1 OZ môže dôjsť iba s uplatnením inej normy obsahujúcej určitú sankciu, nakoľko ustanovenie § 3 ods. 1 OZ je imperfektnou normou*“.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa, možno konštatovať, že sú výlučne výrazom odlišného právneho hodnotenia zisteného skutkového stavu. Odlišné právne hodnotenie

skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja účastníci konania, ktorí majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (porovnaj m. m. IV. ÚS 135/2012, II. ÚS 659/2016). Skutočnosti, ktoré sťažovateľ uvádza v sťažnosti, sú podľa názoru ústavného súdu výrazom výlučne odlišného právneho názoru sťažovateľa na predmet sporu. Sťažovateľom uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v postupe krajského súdu a v jeho rozsudku, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 28. augusta 2015 v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka krajským súdom a okresným súdom je jedným z možných a ústavne udržateľných výkladov.

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 17. marca 2016

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolaciami námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval prípustnosť dovolania v súlade s § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP, sledujúc pritom skutočnosť, či nemožno sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na mimoriadnu povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a následne preskúmal procesnú prípustnosť dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom dospel k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP prípustné. Následne preskúmal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu s prihliadnutím na § 242 ods. 1 druhú vetu OSP aj z dôvodov uvedených v § 237 ods. 1 OSP, a to predovšetkým z dôvodu existencie prípadnej vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ktorej sa sťažovateľ dovoľával. Najvyšší súd následne uviedol:

«5. K dovolacej argumentácii, v rámci ktorej navrhovateľ namieta, že k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je – ako sám tvrdí – nedostatočne odôvodnené, nereagujúce na jeho odvolaciu argumentáciu a v dôsledku toho nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza nasledovné:

Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) už dávnejšie považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V preskúmvanej veci obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry ESLP (viď vyššie 1.). O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

V danom prípade treba mať na pamäti, že konanie pred prvostupňovým a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie

veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahrňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

K námietke navrhovateľa, že odvolací súd sa nevyjadril k dôvodom obsiahnutým v jeho odvolaní, je potrebné uviesť, že obsahovou zložkou každého odvolania sú odvolacie námietky, podstatu ktorých logicky a nevyhnutne tvorí argumentácia odvolateľa, že postup súdu prvého stupňa alebo jeho rozhodnutie sú z toho - ktorého dôvodu nesprávne. Pokiaľ by za správny mal byť považovaný názor, že odvolací súd musí vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky dôvody odvolania, bolo by ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. nepoužiteľné. Odvolací súd môže podľa tohto ustanovenia postupovať, ak sú splnené dve podmienky: a/ výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny, b/ odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že tieto podmienky sú splnené, má aplikácia § 219 ods. 2 O. s. p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Treba dodať, že aplikáciou § 219 ods. 2 O. s. p. odvolací súd vyjadruje nielen svoj záver, že napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie považuje za vecne správne, ale zároveň (i keď bez výslovného vyjadrenia) aj záver, že námietky vznesené účastníkom konania v odvolaní nie sú dôvodné, právne významné alebo spôsobilé spochybniť správnosť záverov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

V danom prípade zo spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že obe vyššie uvedené podmienky aplikácie § 219 ods. 2 O. s. p. sú splnené. Postup pri aplikácii ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p., ktorý zvolil odvolací súd, nevykazuje znaky procesnej vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Za vadu konania podľa tohto ustanovenia nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľa.»

K ďalším námietkam sťažovateľa najvyšší súd uviedol:

«6. Navrhovateľ zastáva názor, že v konaní došlo k tzv. inej (v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

„Iná procesná vada“ je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná

judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

Pre prípad, že dovolateľ namieta tiež nesprávne vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania (prehliadnutie zaujatosti svedkov), treba pripomenúť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

I keby teda v preskúmvanej veci došlo k dovolateľom namietanej tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladalo by to prípustnosť jeho dovolania.

7. Dovolateľ napokon namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

... Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok vecnému posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov (napríklad o faktickom a právnom skončení nájmu, o právnych dôsledkoch

neužívania predmetu nájmu po definitívnom odchode odporcu z navrhovateľovho domu, možnosti aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, o vzájomnej korelácii požiadavky, aby nedochádzalo k zneužívaniu a práva a požiadavky, aby sa zmluvy dodržiavali).

K dovolacej argumentácii navrhovateľa je potrebné ako poznámku uviesť, že ak súd v dvoch alebo viacerých skutkovo a právne identických veciach rozhodol odlišne, ide bezpochyby o nežiaduci jav, ktorý nasvedčuje tomu, že jedno z rozhodnutí je nesprávne. I keby ale nesprávnym bolo práve navrhovateľom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezakladalo by to prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Pokiaľ sa súd vo svojom neskoršom rozhodnutí (prípadne) dostatočne argumentačne nevysporiadal so závermi skoršieho rozhodnutia v skutkovo a právne obdobnej veci, mohlo by ísť o nedostatok odôvodnenia neskoršieho rozhodnutia majúci za následok jeho prípadnú nepreskúmateľnosť, teda „inú vadu“ konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Ako už ale bolo uvedené, vada tejto povahy nezakladá prípustnosť dovolania.

Naostatok treba uviesť, že ak pred rozhodnutím súdu vydal iný súd (senát) rozhodnutie, v ktorom podobnú otázku posúdil odlišne od napadnutého rozhodnutia, nemá to samo osebe vplyv na súlad napadnutého rozhodnutia s Ústavou Slovenskej republiky a možnosť, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 (porovnaj m. m. IV. ÚS 84/2013).

8. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia najvyšší súd pripomína konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“.»

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, a právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje

takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania boli vôbec naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že jemu alebo jeho právnomu zástupcovi nebolo doručené vyjadrenie odporcu k dovolaniu, ústavný súd poukazuje na to, že vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06, IV. ÚS 19/2012) a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom (I. ÚS 156/07).

Zároveň však ústavný súd pripustil (IV. ÚS 19/2012), že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná. O taký prípad ide vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre uvádza, že „princíp rovnosti zbraní – jeden z prvkov širšieho konceptu spravodlivého procesu – vyžaduje, aby každej strane bola poskytnutá

primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis – á – vis proti jej protistrane...“ (rozsudok vo veci Niederöst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, bod 23). ESLP ďalej uviedol, že „koncept spravodlivého procesu v sebe v podstate implikuje právo procesných strán zoznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a doručenými pripomienkami a vyjadriť sa k nim...“ (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, bod 24).

Vo svojej judikatúre však ESLP tiež pripustil, že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a jeho rozsah sa môže líšiť v závislosti od špecifických okolností prejednávanej veci (porovnaj napr. rozsudky vo veciach Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, Vokoun proti Českej republike z 3. 7. 2008).

V niektorých výnimočných prípadoch dospel ESLP v minulosti k záveru, že neposkytnutie písomného vyjadrenia alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa sa k nim vyjadriť nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces. Urobil tak napríklad v prípade, keď priznanie tých práv a možností, ktorých bol sťažovateľ v skutočnosti pozbavený, by nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, keďže zvolený právny prístup nedával priestor na ďalšiu diskusiu (pozri rozsudok vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, bod 60). Podľa ESLP ide tiež o to, či sa sťažovateľ mohol alebo nemohol účinne brániť práve z toho dôvodu, že mu nebolo doručené uvedené vyjadrenie, to znamená, či by doručenie uvedeného vyjadrenia malo dopad na výsledok sporu alebo nie (porovnaj rozsudok vo veci Verdú Verdú proti Španielsku z 15. 2. 2007, bod 25).

V prerokúvanom prípade najvyšší súd v napadnutom uznesení stručne zhrnul obsah vyjadrenia odporcu k dovolaniu sťažovateľa. Pri skúmaní prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP vychádzal len z aplikácie zákona a pri skúmaní opodstatnenosti námietky o odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu vychádzal najvyšší súd zo svojej stabilnej judikatúry a zjednocujúceho stanoviska. Obdobne najvyšší súd posúdil námietku existencii inej vady, a tiež námietku nesprávneho právneho posúdenia v prípadoch, keď dovolanie nie je inak prípustné. Pri týchto právnych záveroch absentuje akýkoľvek

odkaz na argumentáciu odporcu vo vyjadrení k dovolaniu. Z uvedeného možno dospieť k záveru, že vyjadrenie odporcu k dovolaniu sťažovateľa nemalo reálny vplyv na rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní o dovolaní. Nedoručenie tohto vyjadrenia sťažovateľovi takto nemalo reálny vplyv na možnosť sťažovateľa uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti a na výsledok konania o dovolaní.

Ústavný súd nezistil ani také skutočnosti, ktoré by naznačovali existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017